

Tíz éve halt meg Baka István - folyóiratok megemlékezései

AF 38

SZEGEDI EGYETEM

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM HETILAPJA

LIII. évfolyam, 13. szám

2005. szeptember 19.

A humanizmus nagykövete

Szörényi László, bár tudatosan tör a céljai felé, szeretet elkalandozni néha. Kutatási területe a magyarországi humanizmustól napjaink irodalmáig terjed.

7. oldal

A mi dolgozik tovább

Lehet-e egy városnak költője? Ha igen, akkor Baka Istvánt bízást nevezhetnénk Szeged költőjének. A tíz éve elhunyt lírikusra emlékszik Hangsúly rovatunk.

8-9. oldal

A valóság nem téma

Kislányként volt egy könyvem, amelybe az általam bölcsnek vélt szövegeket írtam. Gondosan és kritikusan válogattam ezeket, amelyek között volt olyan, amit egy velem egykorú lány írt. Turi Timi.

11. oldal

Kapcsolatiság és gyakorlatias képzések

REKORDJELENTKEZÉS

A GTK-N

Beszélgetés Hetesi Erzsébettel

„A felmérések azt mutatják, hogy a hallgatói elégedettség terén egy sor mutatóban a szegedi GTK áll az országos rangsor élén.

Én ezt azért tartom különösen fontosnak, mert ma a hallgatók nem csupán a szaktudás megszerzéséért választanak egy intézményt, hanem a hallgatói élet egyfajta különös varázsa miatt is” – véli a Gazdaságtudományi Kar frissen hivatalba lépett dékánja.

Az elmúlt évben már megtörtént a komoly szervezeti átalakítás a karon. Fotó: Szegedi Csaba

A Gazdaságtudományi Kar életében új fejezet kezdődött. Az intézményt 1999-es létrehozásától kezdve Farkas Beata vezette. Idén tavasszal a dékáni tisztség betöltésére egyetlen jelentkező pályázott, Hetesi Erzsébet egyetemi docens (Üzleti Tudományok Intézete – Marketing-Kezdetek Szakcsoport), az eddigi oktatási dékán-helyettes, akinek a pályázatát a Kari Tanács nagy többséggel támogatta. Hetesi Erzsébet augusztus 1-jén foglalta el a hivatalát, s három évig áll majd a GTK élén. Vele beszélgettünk a kar jelenéről és jövőjéről.

– Dékán asszony, lassan szűkül az új iródkor; amint látom, kezd minden a helyére kerülni. Kiváló már szakmai az új helyet, az új feladatokat?

– Még csak barátkozom a dékáni feladatokkal. Viszont dékánhelyettesként azért az elmúlt három év során sikerült már tapasztalatokat szereznem a kar vezetésével kapcsolatban. Az oktatási területtel tehát nincsenek gondjaim, a gazdasági jellegű feladatokat pedig szépen lassan tanulmányozom. Mindenesetre nagyon szeretném, ha a vezetői tevékenységem nem menne a kutatói és oktatási munkám rovására. Majd megkérdezem a hallgatókat, mert közben, hogy ők értékelnek-e visszajelzést vagy sem...

– Augusztus 1-jén foglalta el a dékáni székét. Jé vagy rossz az abból a szempontból, hogy addigra tulajdonképpen lezárult az idei félévi folyamat?

– Ezzel kapcsolatban vegyessék az érzelmeim. Nagyon nagy sikereket ér-

tünk el idén, hiszen soha ennyi első helyes jelentkezésünk nem volt: a vidéki gazdaságtudományi karok között az első helyen állunk. Ami viszont a negatív oldalt illeti: sok jelentkező nem jutott be magas pontszámmal. Hetekig komoly feladatot jelentett azon felvételizők problémáinak a kezelése, akik biztosak voltak benne, hogy 134 ponttal bekerülnek az államilag finanszírozott, nappali tagozatos közgazdászképzésünkre, de végül nem jartak szerencsével. Komoly problémánk, hogy a vidéki karok közül nekünk a legkisebb az államilag finanszírozott hallgatói létszámunk. Remélem, ez a mostani első helyes jelentkezési rekord jelzés lesz az illetékesek felé.

folytatja a 3. oldalon

BAKA

(Isten) Nem tudom, hogy mi a pontos kifejezés. Istenkereső? Istenhez hanyatló? Istenárnyék? Azt viszont tudom, hogy amikor valamit elveszítünk, akkor rá is találunk valamire, s ennek az arányait sohasem mi állítjuk össze, ám aki nyújtja, nem méríksél – az örök időktől fogva. Ott van a kőben, a felhőben, és abban az ujjpercben, amivel utóljára érintettük meg a kedvest.

Isten fűszál.
Az eszkatológiai feszültség minden jelentős istenkereső (Istenhez hanyatló?) költőnél művészettszervező erő: tudnak a megváltoztathatatlanság tényéről, de nem élők, nem élhetik meg azt.

Baka István mint költő meghatározása sajnos gyakran kifárad abban, hogy „földrajzi” pontokat karistolnak az életrajzába. Hogy Szegeden élő szekszárdi költő. Hogy Széchenyi testében van otthon. Hogy a költői kép királya. És még sok ehhez hasonló egyéb. Pedig Baka angyal volt, aki angyalokkal társalgott, s az angyalok felhőnyelvén üzent Istennek. S mert így élte mindennapjait, s mert egy másik irányba beszélt és létezett, a földi irány és a koszos kis gravitáció vagy nem érdekelte, vagy egyenesen sértette.

Nem volt elégán. Nem ment szépen. Nem volt körülötte rend. Egy időben önmagához is kíméletlenül sokat ívott. Gyűlölte a pénztelenséget, és ezzel az érzéssel nem is tudott undor nélkül együtt élni.

A magyar költészet legnagyobb alakjai közé tartozik.
A lírikusokkal az a baj, hogy van életrajzuk, sőt életük is. Nem csupa vers, nem egy tollat vezető kéz, hanem hús és vér. S ilyenkor összekeverednek a dolgok. Még szerencse, hogy egy másik nagy alak az elmúlt évszázadból arra figyelmeztet bennünket, hogy engedjük látni a tényektől a valóságot.

S ha hallgatunk Pilinszkyre, akkor nagyon pontosan fogjuk látni a költőt. Sietősen halad át a Széchenyi téren. Egy harmincéves, műanyag bevisárlókásként lóbal a kezében, abban lapul a sarki boltban beszerzett vodka. Ehlisszan az ismerősök mellett, morcosan közösen vissza, dolgozva. Várja odabent, a Kincskereső szerkesztőségében a vers. Szabályosan beszél, hogy találkozzanak. „Olyan sűrű lett az alkony, mint a kása, mit angyalok kavarnak szorgosan felbőlt fehérítő lússal berántva.” Ezt írja a kéz. Azután hátrafelé a test, a szem gyönyörködni kezd a mondatban, a nyitott ablakon át szél lübb, s Isten megismogatja a költő dús szakállát.

(Bor) Január végén a Hiltonban egy hatalmas banchalia keretében köszöntötték az év borászát, a szekszárdi Takler Ferencet. Az öt és félórás ebéd előtt Szekszárd polgármestere is elmondta a maga kölfirankos-kerek laudációját. Úgy fogalmazott, hogy Garay, Babits, Mészöly és Baka mellett Takler is a városhoz kötődő zseni.

Szépen mondta, igazat szól.
Én persze arra gondoltam akkor, amit az első könyve, a Magdolna-zápor olvasásakor éreztem, hogy Bakát nagy vörösvör mellett szabad és kell olvasni. Ha mai magyar irodalmat taníthatnák, akkor úgy rendeznék be a szemünáriumot, hogy abban ott fénylene egy varázslatos borhűtő. Bakához testes, ám tüzes szekszárdi töltenek a diákjaink. Pilinszkyhez tragikusnak csillogó sauvignon blanc-t, Zalánhoz zamatszámfőzőt: tokaji aszúszüncenciát, Döbrentéhez léghes nehéztűzseréget: kétső üntetelésű budacsonyi kékmelylő.

Baka István nagyon büszke volt a szekszárdiságára, s abban vastagon benne volt a híres Bakra állóben termett, igazi kadarka felejtethetetlen zamata is. „Angyalok lakása Szekszárd – a városom s a városod, de csak amíg a hó, az éj, a csönd párnázza...” – írta Mészöly Miklósnak, aki maga is hó, éj és csönd volt. A barátoknak az a soruk, hogy egyszer el kell menniük valamelyikőjük (vagy mondjuk így: egymás) temetésére. Tíz éve nagyon sokan gyűlünk össze, hogy elbúcsúzzunk november angyalától. Mészöly a tímgőzű félre, egy fa árnyékában állt egyedül. Ezüstös volt a jelenléte.

Most épp Baka-verseket olvasok és kadarkát iszom, közben régi jegyzetek kerülnek elő. Valamikor írni akartam róla, de nem éreztem magamban annak az erőnek még a halvány utózatát sem, ami az ő metaforáiból áradt. Maradtam hát műtélvező. S krónikás is, amikor leírom, hogy első, névvel megjelölt versét a Szegedi Egyetem köztébe 1968 novemberében. Addig egy bonyhádi üzemi lapon publikált „Erkező” néven. Az érkező, aki sohasem lett távolodó.

(Végül) Nagyon küzdött, majd átértett.

Végül ketten maradtak.

Döbrenté Imre

SZEGEDI EGYETEM, 2005. szeptember 19.

Megemlékező írások:

- [Dlusztus Imre: Baka. 1. p.](#)
- [T\[uri\] T\[ímea\]: A mű dolgozik tovább. 8. p.](#)
- [V\[ecsernyés\] I\[mre\]: Akkor vagyok legszemélyesebb, amikor álarcot veszek föl. \[Részlet egy 1985-ben, a Tiszatájban közölt interjúból.\] 8. p.](#)
- [Baka hiánya. \[összeáll. Turi Tímea\] 9. p.](#)
- [T\[uri\] T\[ímea\]: Az emlékezés nehézségei. 9. p.](#)
- [Baka István: Csak a szavak. \[Vers.\] 9. p.](#)
- [Baka István barátja. \[In: Csécsi László: A humanizmus nagykövete. Beszélgetés Szörényi László irodalomtörténésszel.\] 7. p.](#)
- [Baka István szimpózium a Grand Caféban. 11. p.](#)
- [Bakára emlékeznek a Bartókban. 14. p.](#)

tiszatáj

59. ÉVFOLYAM

Lászlóffy Aladár,
Tandori Dezső,
Tolnai Ottó versei

Grendel Lajos,
Nagy Koppány Zsolt,
Veress Miklós prózája

Baka István
emlékének

(Gömöri György,
Határ Győző verse,
Nagy Márta,
Máté-Tóth András írása)

Kibédi Varga Áron
tanulmánya

Buday György
metszetei

9

2005. szeptember

- [Gömöri György: Elkészett tisztelgés. \[Vers.\] = Tiszatáj, 2005. szeptember. 78. p.](#)
- [Határ Győző: Egy Baka István-vers története. = Tiszatáj, 2005. szeptember. 51. p.](#)
- [Nagy Márta: „Tenger és ég ablaktáblái között”. \(Baka István Isten fűszála című versciklusáról.\) = Tiszatáj, 2005. szeptember. 56-67. p.](#)
- [Máté-Tóth András: Baka Istene. \(Tisztelgő tanulmány halálának 10. évfordulójára.\) = Tiszatáj, 2005. szeptember. 68. p.](#)
- [Baka István fényképe. = Tiszatáj, 2005. szeptember. 50. p.](#)

ÚJ DUNATÁJ

TUDOMÁNYOS ÉS MŰVÉSZETI SZEMLE

X. ÉVFOLYAM 3. SZÁM • SZEKSZÁRD, 2005. SZEPTEMBER

- [Tíz éve halt meg Baka István. A költő portréja. 56. p.](#)
- [N. Horváth Béla: Baka István és Szekszárd. 74-84. p.](#)
- [Kis Pál István: A pisze angyal \(In memoriam Baka István\). 85. p.](#)
- [Kis Pál István: Tanári jegyzet egy érettségi felelethez. \(2005. június 28.\) 86-88. p.](#)
- [Samu Attila: „A rajzain mindig hajó volt és sohasem lehetett látni a vizet” Baka István életének néhány képe. 89-101. p.](#)
- [Töttös Gábor: Egy Baka István-vers holdudvara. = Új Dunatáj, 2005. szeptember. Új Dunatáj műközelben \(melléklet 1-13. p.\)](#)
- [Baka István a Babits-ház előtt. \[Baka Tünde felvétele, 2004 nyara.\] = Új Dunatáj, 2005. szeptember. Új Dunatáj műközelben \(melléklet 12. p.\)](#)

[A borítókép Baka Tünde felvétele. Szekszárdon, a családi ház udvarán, 1974-ben]